ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
SIEGBERT ALBER
της 24ης Οκτωβρίου 2002 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η Επιτροπή εξέδωσε το 1996 προκήρυξη για την προμήθεια χυμών φρούτων, που προβλέπονταν να αποσταλούν ως βοήθεια στον Καύκασο. Ο μειοδότης επρόκειτο να λάβει αντί για χρηματική πληρωμή μήλα που είχαν αποσυρθεί από την αγορά και προέρχονταν από αποθέματα παρέμβασης και οι προσφέροντες έπρεπε να δηλώσουν την απαιτούμενη ως πληρωμή ποσότητα. Η προσφεύγουσα δεν ανακηρύχθηκε μειοδότης και δεν άσκησε σχετική προσφυγή. Μετά την κατακύρωση σε άλλες εταιρίες, η Επιτροπή γνωστοποίησε στον οργανισμό παρέμβασης ότι, αντί για μήλα, μπορούσαν να παραληφθούν και ροδάκινα, πράγμα που αργότερα επεκτάθηκε και σε άλλα είδη φρούτων, ενώ καθορίστηκαν και σχέσεις ισοδυναμίας ανά μονάδα βάρους μεταξύ των διαφόρων ειδών. Αυτές οι σχέσεις ισοδυναμίας τροποποιήθηκαν με μια περαιτέρω απόφαση της Επιτροπής, κατά της οποίας εστράφη το πρώτον δικαστικά η προσφεύγουσα. Το Πρωτοδικείο έκανε δεκτή την προσφυγή ακυρώσεως και η Επιτροπή, καθής η προσφυγή, άσκησε την παρούσα αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου.

2. Η Επιτροπή στηρίζει την αίτηση αναιρέσεως σε πέντε συνολικά λόγους αναιρέσεως. Όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής, προβάλλει ότι η CAS Succhi di Frutta SpA (στο εξής: προσφεύγουσα) στερείται νομιμοποιήσεως και εννόμου συμφέροντος για την άσκηση της προσφυγής, όσον αφορά δε το βάσιμο αιτιάται το συμπέρασμα του Πρωτοδικείου, σύμφωνα με το οποίο απαιτείτο νέα προκήρυξη, καθώς και σφάλματα του Πρωτοδικείου κατά τη διαπίστωση της ποσότητας που ήταν διαθέσιμη στην Κοινότητα κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο (βλ. σχετικά κατωτέρω σημείο 18).

II — Νομικό πλαίσιο και πραγματικά περιστατικά

3. Με τον κανονισμό (ΕΚ) 228/96, της 7ης Φεβρουαρίου 1996, για τη δωρεάν προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

και του Αζερμπαϊτζάν[2], η Επιτροπή προκήρυξε διαγωνισμό, για τον οποίο ορίζεται στο άρθρο 1 του κανονισμού το εξής: «προκηρύσσεται διαγωνισμός για τη δωρεάν προμήθεια 1 000 τόνων χυμού φρούτων, 1 000 τόνων συμπυκνωμένου χυμού φρούτων και 1 000 τόνων μαρμελάδας φρούτων κατ' ανώτατο όριο, ως ορίζεται στο παράρτημα **I**, σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2009/95[3], και ιδίως (ΕΚ) 228/96, της 7ης Φεβρουαρίου και σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού.» Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού αριθ. 2009/95 έχει ως εξής: «Ο διαγωνισμός μπορεί να αφορά την ποσότητα των προϊόντων που θα αναληφθούν υλικά από τα αποθέματα παρέμβασης ως πληρωμή της προμήθειας μεταποιημένων προϊόντων, τα οποία ανήκουν στην ίδια κατηγορία προϊόντων, στο στάδιο παράδοσης που προβλέπεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.»

4. Στο παράρτημα Ι του κανονισμού 228/96 αναγράφονταν, για εκάστη των έξι παρτίδων τις οποίες αφορούσε η πρόσκληση για την υποβολή προσφορών, αφενός, τα χαρακτηριστικά των προς διάθεση προϊόντων και, αφετέρου, το προϊόν που οι μειοδότες θα παρελάμβαναν από τις αποθήκες των οργανισμών παρεμβάσεως ως αντιπαροχή για τα προϊόντα που θα προμήθευαν. Τα προϊόντα που θα παρελάμβανε ο μειοδότης ως αντιπαροχή για τις δύο πρώτες παρτίδες θα ήταν μήλα.

5. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 228/96 έχει ως εξής: Στην προσφορά αναφέρεται, για κάθε παρτίδα, η συνολική ποσότητα φρούτων που έχουν αποσυρθεί από την αγορά σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 15α του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72, ενώ ο υποβάλλων την προσφορά δεσμεύεται:

«α) να αναλάβει, έναντι όλων των ενδιαφερομένων οργανώσεων παραγωγών, την πληρωμή όλων των δαπανών που περιλαμβάνει η προμήθεια των εν λόγων προϊόντων μέχρι το στάδιο της θέσης σε διάθεση όπως ορίζεται στο άρθρο 2· [...]

[...]».

6. Αφού υποβλήθηκαν πολλές προσφορές εντός της προθεσμίας που προέβλεπε ο κανονισμός 228/96, η κατακύρωση έγινε στην Trento Frutta SpA και στη Loma GmbH.

7. Η προσφεύγουσα είχε υποβάλει προσφορές για τις δύο πρώτες παρτίδες. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι προσφορές της δεν ελήφθησαν υπόψη καθόσον πρότεινε να λάβει, ως αντιπαροχή για την εκ μέρους της προμήθεια των προϊόντων της, ποσότητα μήλων σαφώς μεγαλύτερη από αυτές που είχαν προτείνει, με

2 — ΕΕ L 30, σ. 18.

3 — Κανονισμός (ΕΚ) 2009/95 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 1995, για τη θέσπιση διατάξεων που εφαρμόζονται για τη δωρεάν προμήθεια γεωργικών προϊόντων που κατέχονται στα αποθέματα παρέμβασης, και προσδιορίζονται για τη Γεωργία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, την Κιργιζία και το Τατζικιστάν, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1975/95 του Συμβουλίου (ΕΕ L 196, σ. 4).

τις αντίστοιχες προσφορές τους, οι δύο μειοδότες. Από τη δικογραφία προκύπτει επίσης ότι η Trento Frutta SpA είχε αναγράψει στις προσφορές της ότι ήταν διατεθειμένη να λάβει ροδάκινα αντί μήλων σε περίπτωση ελλείψεως των τελευταίων, δυνατότητα που δεν προβλεπόταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

8. Με έγγραφο της 6ης Μαρτίου 1996 η Επιτροπή κοινοποίησε στην Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo (AIMA), τον ιταλικό οργανισμό παρέμβασης, ότι η κατακύρωση έγινε στην Trento Frutta SpA. Διευκρίνισε ότι η μειοδότρια αυτή θα ελάμβανε ως αντιπαροχή ορισμένη ποσότητα, αναλόγως της αντίστοιχης παρτίδας, είτε μήλων ή, εναλλακτικώς, ροδακίνων, είτε πορτοκαλιών ή, εναλλακτικώς, μήλων ή ροδακίνων.

9. Με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996 –η οποία εκδόθηκε μετά την κατακύρωση– η Επιτροπή επέτρεψε στις μειοδότριες επιχειρήσεις να παραλάβουν, αντί μήλων ή πορτοκαλιών, «άλλα αποσυρθέντα από την αγορά προϊόντα, στις προκαθορισθείσες αναλογίες οι οποίες αντικατοπτρίζουν την ισοδυναμία μετατροπής των εν λόγω προϊόντων». Η απόφαση αυτή, σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της, δικαιολογείται από το ότι από τον χρόνο του διαγωνισμού οι αποσυρθείσες από την αγορά ποσότητες των επίμαχων προϊόντων ήσαν αμελητέες σε σχέση με τις αναγκαίες ποσότητες, ενώ η περίοδος αποσύρσεως είχε σχεδόν παρέλθει. Τα προϊόντα αντικαταστάσεως που προέβλεπε η απόφαση αυτή ήσαν τα ροδάκινα και τα βερίκοκα. Όσον αφορά τα ροδάκινα, η απόφαση καθόριζε συντελεστή ισοδυναμίας προς τα μήλα ένα προς ένα. Εξάλλου, με απόφαση της 22ας Ιουλίου 1996, η Επιτροπή επέτρεψε επίσης την αντικατάσταση με νεκταρίνια των μήλων που θα παραλάμβαναν οι μειοδότες ως αντιπαροχή για την εκ μέρους τους προμήθεια των προϊόντων.

10. Στις 26 Ιουλίου 1996, κατά τη σύσκεψη που οργανώθηκε κατόπιν αιτήσεώς της με τις υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας της Επιτροπής (ΓΔ VI), η προσφεύγουσα παρουσίασε τις αντιρρήσεις της όσον αφορά την αντικατάσταση από άλλα φρούτα των μήλων και των πορτοκαλιών που είχε επιτρέψει η Επιτροπή. Στις 2 Αυγούστου 1996, η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή την τεχνική έκθεση αριθ. 94, που καταρτίστηκε από το Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestali του Πανεπιστημίου της Πάδοβας, σχετικά με τους συντελεστές οικονομικής ισοδυναμίας ορισμένων φρούτων όσον αφορά τη μεταποίηση τους σε χυμό. (Το γενικότερο πλαίσιο ήταν ότι –ανεξάρτητα από τη συγκεκριμένη περίπτωση– ο καθορισμός του συντελεστή ισοδυναμίας μεταξύ μήλων και ροδακίνων σε 1:1 οδήγησε γενικώς, λόγω της συνδεόμενης με αυτόν μειώσεως της τιμής των ροδακίνων, σε στρεβλώσεις στην αγορά των ροδακίνων.) Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων αυτών, η Επιτροπή έλεγξε τις λεπτομέρειες αντικαταστάσεως των μήλων και πορτοκαλιών με άλλα είδη φρούτων. Με την απόφασή της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, για την τροποποίηση της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996, η Επιτροπή καθόρισε νέους συντελεστές ισοδυναμίας για τη σχέση των

ροδακίνων με τα μήλα και τα πορτοκάλια, οι οποίοι ήταν λιγότερο ευνοϊκοί για τους μειοδότες. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, η οποία απευθυνόταν, όπως και η προηγούμενη απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996, στην Ιταλία, τη Γαλλία, την Ελλάδα και την Ισπανία, ένας τόνος μήλων μπορούσε να αντικατασταθεί με 0,914 τόνους ροδακίνων και ένας τόνος πορτοκαλιών με 0,372 τόνους ροδακίνων. Οι νέοι αυτοί συντελεστές θα εφαρμόζονταν μόνο στα προϊόντα που δεν είχαν ακόμη, στις 6 Σεπτεμβρίου 1996, αποσυρθεί από τους μειοδότες ως πληρωμή για τις προμήθειες.

III — Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η απόφαση του Πρωτοδικείου

11. Με δικόγραφο, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Νοεμβρίου 1996, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ζητώντας από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 για την τροποποίηση της απόφασης της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 1996, για την προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

12. Η Επιτροπή ζήτησε από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

13. Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 1999, T-191/96 και T-106/97, CAS Succhi di Frutta SpA κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. II-3181), το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) έκρινε την προσφυγή στην υπόθεση T-191/96 παραδεκτή και βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής στρέφεται η αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής.

1. Επί του παραδεκτού

14. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή προέβαλε επί του ζητήματος αυτού τα εξής:

«41 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη για τον διττό λόγο ότι η απόφαση της 6ης

Σεπτεμβρίου 1996 δεν αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα και ότι η προσφεύγουσα δεν έχει κανένα συμφέρον για την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως.

42 Η Επιτροπή τονίζει καταρχάς ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την κατακύρωση των παρτίδων για τις οποίες υπέβαλε προσφορά. Ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη εν προκειμένω πράξη δεν προέβλεψε την αντικατάσταση των μήλων και των πορτοκαλιών από ροδάκινα, αλλ' απλώς τροποποίησε τους συντελεστές ισοδυναμίας μεταξύ των φρούτων αυτών, η δε αντικατάσταση αυτή επετράπη με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996.

43 Το ότι όμως οι εν λόγω συντελεστές ισοδυναμίας είναι λίγο πολύ ευνοϊκοί για τους μειοδότες δεν μπορεί να αφορά ατομικά παρά αυτούς. Η κατάσταση της προσφεύγουσας, όσον αφορά την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, ουδόλως διαφέρει από την κατάσταση οποιουδήποτε επιχειρηματία του σχετικού τομέα, πλην των μειοδοτών [...].

44 Η νομολογία σχετικά με την αμφισβήτηση διαδικασίας διαγωνισμού [...] δεν είναι λυσιτελής. Η απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 αποτελεί πράξη ανεξάρτητη από την προκήρυξη του διαγωνισμού, εκδοθείσα μετά την κατακύρωση, στην οποία δεν επιφέρει καμία τροποποίηση. Συγκεκριμένα, οι μειοδότες είναι ακριβώς οι διαγωνισθέντες που πρότειναν να λάβουν ως πληρωμή τη μικρότερη ποσότητα μήλων. Υπό τις συνθήκες αυτές, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στον εν λόγω διαγωνισμό δεν της προσδίδει καμία ιδιαίτερη ιδιότητα, σε σχέση με κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο, όσον αφορά την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996.

45 Περαιτέρω, το γεγονός και μόνον ότι μια πράξη μπορεί να επηρεάσει τις σχέσεις ανταγωνισμού στην οικεία αγορά δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι η πράξη αυτή, που απευθύνεται σε κάποιον, αφορά άμεσα και ατομικά κάθε επιχειρηματία που βρίσκεται με αυτόν σε οποιαδήποτε σχέση ανταγωνισμού [...].

46 Επιπλέον, η προσφεύγουσα, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση τροποποίησε τους καθορισθέντες με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996 συντελεστές ισοδυναμίας κατά τον τρόπο που αυτή επιθυμούσε, δεν έχει κανένα συμφέρον να ζητήσει την ακύρωσή της, καθόσον η ακύρωση αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα να επαναφερθούν οι προηγούμενοι συντελεστές [...].

47 Η Επιτροπή τονίζει τέλος ότι οι ισχυρισμοί που προβάλλει η προσφεύγουσα θα μπορούσαν να στρα-

φούν κατά της πιο δυσμενούς για αυτήν αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996, την οποία όμως δεν προσέβαλε εμπροθέσμως.»

15. Επ' αυτού το Πρωτοδικείο, επικαλούμενο πολυάριθμες αποφάσεις, έκρινε τα εξής:

«50 Το άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 230 ΕΚ) παρέχει, με το τέταρτο εδάφιό του, σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο τη δυνατότητα να ασκεί προσφυγή ακυρώσεως κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σε αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

51 Κατά πάγια νομολογία, υποκείμενα άλλα από τους αποδέκτες μιας αποφάσεως δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι τα αφορά ατομικά, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, παρά μόνον αν η απόφαση αυτή τα θίγει λόγω ορισμένων ξεχωριστών ιδιοτήτων ή μιας πραγματικής καταστάσεως που τα χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και έτσι τα εξατομικεύει κατά τρόπον ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη [...].

52 [...]

53 Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι το προπαρατεθέν σημείωμά της αριθ. 10663, της 6ης Μαρτίου 1996 [βλ. πιο πάνω σημείο 8], περιέχει στοιχεία τα οποία δεν αντιστοιχούν στους όρους που έθεσε η προκήρυξη διαγωνισμού που προβλέπεται στον κανονισμό 228/96, καθόσον προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αντικατάσταση με ροδάκινα των μήλων και των πορτοκαλιών ως τρόπο πληρωμής για τις προμήθειες της Trento Frutta. Το εν λόγω σημείωμα επιφέρει συνεπώς τροποποίηση στον τρόπο πληρωμής που προβλέπεται για τις διάφορες παρτίδες.

54 Η τροποποίηση του τρόπου πληρωμής που προβλέπεται για τις διάφορες παρτίδες επικυρώθηκε με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996 όσον αφορά όλους τους μειοδότες. Εν συνεχεία, η προσφεύγουσα ζήτησε από την Επιτροπή να επανεξετάσει την απόφαση αυτή. Προς τούτο, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ των υπηρεσιών της ΓΔ VI και της προσφεύγουσας στις 26 Ιουλίου 1996, μετά την οποία η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή την τεχνική έκθεση αριθ. 94 [...], [βλ. και πιο πάνω σημείο 10].

55 Η Επιτροπή, υπό το φως των νέων στοιχείων που περιήλθαν έτσι σε γνώση της και της επανεξετάσεως του συνόλου της καταστάσεως, ιδίως, του επιπέδου της τιμής των ροδακίνων στην κοινοτική αγορά που διαπίστωσαν οι υπηρεσίες της κατά τα

μέσα Αυγούστου 1996 [...], εξέδωσε την επίδικη απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, στην οποία προβλέπονται νέοι συντελεστές ισοδυναμίας μεταξύ των ροδακίνων, αφενός, και των μήλων ή των πορτοκαλιών, αφετέρου.

56 Κατά συνέπεια, η επίδικη απόφαση πρέπει να θεωρηθεί αυτοτελής απόφαση, ληφθείσα κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας, βάσει νέων στοιχείων, και τροποποιεί τους όρους του διαγωνισμού καθόσον προβλέπει, με διαφορετικούς συντελεστές ισοδυναμίας, την αντικατάσταση από ροδάκινα των μήλων και των πορτοκαλιών ως τρόπο πληρωμής των μειοδοτών, τούτο δε παρά τις εν τω μεταξύ πραγματοποιηθείσες επαφές μεταξύ των διαδίκων.

57 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η επίδικη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα. Την αφορά ατομικά, καταρχάς, ως μη προκριθείσα υποψηφία, καθόσον ένας από τους σημαντικούς όρους του διαγωνισμού –εκείνος που αφορά τον τρόπο πληρωμής των σχετικών προμηθειών– τροποποιήθηκε εκ των υστέρων από την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, έναν τέτοιον υποψήφιο δεν τον αφορά ατομικά μόνον η απόφαση της Επιτροπής που καθορίζει την τύχη, ευνοϊκή ή δυσμενή, μιας εκάστης των υποβληθεισών, μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού, προσφορών (προπαρατεθείσα απόφαση Simmenthal κατά Επιτροπής, σκέψη 25). Διατηρεί επίσης ατομικό συμφέρον να μεριμνά ώστε να τηρούνται οι όροι της προκηρύξεως του διαγωνισμού κατά τη φάση της εκτελέσεώς του. Συγκεκριμένα, το ότι η Επιτροπή δεν ανέφερε, στην προκήρυξη διαγωνισμού, τη δυνατότητα που έχουν οι μειοδότες να λαμβάνουν φρούτα διαφορετικά από εκείνα που προβλέπονται ως πληρωμή για τις προμήθειές τους στέρησε από την προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει προσφορά διαφορετική από εκείνη που υπέβαλε και να έχει έτσι την ίδια τύχη με την Trento Frutta.

58 Δεύτερον, στις ειδικές εν προκειμένω συνθήκες, η επίδικη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα λόγω του ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατόπιν επανεξετάσεως του συνόλου της καταστάσεως, η οποία πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήσεώς της και υπό το φως, ιδίως, των συμπληρωματικών στοιχείων που προσκόμισε στην Επιτροπή.

59 [...]

60 Πρέπει εξάλλου να απορριφθεί το επιχείρημα που αντλείται από το ότι η προσφεύγουσα δεν προσέβαλε εμπροθέσμως την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996, δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί πράξη αμιγώς επιβεβαιωτική της εν λόγω αποφάσεως. [...]

61 Πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα ότι η προσφεύγουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον εφόσον η ακύρωση της επίδικης αποφάσεως θα είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα να επανισχύσουν οι λιγότερο ευνοϊκοί γι' αυτή συντελεστές που προβλέπονταν στην απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996.

62 Συγκεκριμένα, δεν πρέπει να υποτεθεί, προκειμένου να εκτιμηθεί το παραδεκτό της υπό κρίση προσφυγής, ότι τυχόν απόφαση ακυρώνουσα την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 θα είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα να επαναφέρει σε ισχύ τους συντελεστές ισοδυναμίας που προβλέπονταν στην απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την υποχρέωση της Επιτροπής να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της παρούσας αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 176 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 233 ΕΚ) [...].

63 Εν πάση περιπτώσει, από τη σκέψη 32 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Simmenthal κατά Επιτροπής προκύπτει ότι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία μια απόφαση κατακυρώσεως έχει πλήρως εκτελεστεί υπέρ άλλων διαγωνιζομένων, ένας υποψήφιος διατηρεί το συμφέρον προς ακύρωση της αποφάσεως αυτής, είτε για να επιτύχει την εκ μέρους της Επιτροπής προσήκουσα αποκατάσταση της καταστάσεως είτε για να υποχρεώσει την Επιτροπή να επιφέρει, στο μέλλον, τις προσήκουσες τροποποιήσεις στο σύστημα των διαγωνισμών, σε περίπτωση που το σύστημα αυτό θα κρινόταν αντίθετο προς ορισμένες νομικές απαιτήσεις. [...]

64 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή.»

2. Επί της ουσίας

16. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή προέβαλε, επί των λόγων προσφυγής που αφορούν την παράβαση του κανονισμού 228/96 και την παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως, μεταξύ άλλων τα εξής:

«71 Η μετά την κατακύρωση αντικατάσταση των φρούτων που παρελήφθησαν ως πληρωμή ουδόλως συνιστά παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της διαφάνειας, καθόσον δεν άσκησε καμία επιρροή στην εξέλιξη της διαδικασίας του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα, οι υποψήφιοι διαγωνίστηκαν όλοι υπό τις αυτές προϋποθέσεις, ήτοι εκείνες που προβλέπονται στον κανονισμό 228/96 και στο παράρτημά του Ι. Δεδομένου ότι η αντικατάσταση των φρούτων έγινε μετά την κατακύρωση, δεν άσκησε την παραμικρή επιρροή στη διεξαγωγή του διαγωνισμού.»

17. Επ' αυτού το Πρωτοδικείο έκρινε ως εξής:

«72 Στο πλαίσιο της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 7), το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όταν ο αναθέτων φορέας έχει καθορίσει προδιαγραφές στη συγγραφή υποχρεώσεων, η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων επιβάλλει να είναι όλες οι προσφορές σύμφωνες προς τις εν λόγω προδιαγραφές, προκειμένου να διασφαλίζεται η αντικειμενική σύγκριση των προσφορών (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1993, C-243/89, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 1993, σ. I-3353, σκέψη 37, και της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 70). Επιπλέον, έχει κριθεί ότι κατά τη διαδικασία συγκρίσεως των προσφορών πρέπει να τηρείται, σε όλα τα στάδιά της, τόσο η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων όσο και η αρχή της διαφάνειας, ούτως ώστε όλοι οι υποψήφιοι να έχουν ίσες ευκαιρίες όταν υποβάλλουν τις προσφορές τους (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54).

73 Η νομολογία αυτή μπορεί να μεταφερθεί στην υπό κρίση περίπτωση. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή όφειλε να προσδιορίσει σαφώς στην προκήρυξη του διαγωνισμού το αντικείμενο και τους όρους του διαγωνισμού και να συμμορφωθεί αυστηρώς στους διατυπωθέντες όρους, προκειμένου να έχουν όλοι οι υποψήφιοι τις ίδιες ευκαιρίες κατά την υποβολή των προσφορών τους. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν μπορούσε να τροποποιήσει εκ των υστέρων τους όρους του διαγωνισμού, ιδίως δε εκείνους που αφορούν την υποβαλλομένη προσφορά, κατά τρόπο μη προβλεπόμενο στην προκήρυξη του διαγωνισμού, χωρίς να παραβιάσει την αρχή της διαφάνειας.

74 Όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, η επίδικη απόφαση επιτρέπει στους αναδόχους, ήτοι στην Trento Frutta και στη Loma, να λάβουν ως πληρωμή για τις προμήθειές τους, προϊόντα διαφορετικά από εκείνα που αναφέρονταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού και, μεταξύ άλλων, ροδάκινα σε αντικατάσταση των μήλων και των πορτοκαλιών.

75 Μια τέτοια αντικατάσταση δεν προβλέπεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού όπως προκύπτει από τον κανονισμό 228/96. Συγκεκριμένα, από το παράρτημα I του κανονισμού αυτού [...] προκύπτει ότι μόνον τα αναφερόμενα προϊόντα, ήτοι, όσον αφορά τις παρτίδες αριθ. 1, 2 και 5, μήλα και, όσον αφορά τις παρτίδες 3,4 και 6, πορτοκάλια, μπορούσαν να παραληφθούν από τους μειοδότες ως πληρωμή για τις προμήθειες.

76 Περαιτέρω, από το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', περίπτωση 1, του κανονισμού 2009/95 [...] προκύπτει ότι για να ήταν έγκυρη η προσφορά έπρεπε να περιλαμβάνει την

ποσότητα των προϊόντων που ζητούσε ο υποψήφιος ως πληρωμή για την προμήθεια μεταποιημένων προϊόντων υπό τους όρους που προβλέπονταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

77 Η αντικατάσταση των μήλων ή των πορτοκαλιών από ροδάκινα ως πληρωμή για τις σχετικές προμήθειες, καθώς και ο καθορισμός συντελεστών ισοδυναμίας μεταξύ των φρούτων αυτών, συνιστούν συνεπώς σημαντική τροποποίηση ενός ουσιώδους όρου της προκήρυξης του διαγωνισμού, ήτοι του τρόπου πληρωμής για τα προς προμήθεια προϊόντα.

78 Αντίθετα όμως προς όσα ισχυρίζεται η Επιτροπή, κανένα από τα νομοθετήματα που παραθέτει, ιδίως η πρώτη και η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 228/96 και το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1975/95 [...], δεν επιτρέπει, ούτε καν εμμέσως, μια τέτοια αντικατάσταση. Αντικατάσταση δεν προβλέπεται ούτε στην προβαλλόμενη από την Επιτροπή περίπτωση κατά την οποία οι ποσότητες φρούτων στα αποθέματα παρεμβάσεως δεν θα επαρκούσαν [...].

79 Περαιτέρω, η επίδικη απόφαση προβλέπει όχι μόνον την αντικατάσταση των μήλων και των πορτοκαλιών από ροδάκινα, αλλά καθορίζει επίσης συντελεστές ισοδυναμίας με αναφορά σε γεγονότα που συνέβησαν μετά τον διαγωνισμό, ήτοι το επίπεδο των τιμών των σχετικών φρούτων στην αγορά κατά τα μέσα Αυγούστου 1996, ενώ η συνεκτίμηση τέτοιων στοιχείων, μεταγενέστερων του διαγωνισμού, για να καθοριστεί ο τρόπος πληρωμής που ισχύει για τις σχετικές προμήθειες, ουδόλως προβλέπεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

80 Επιπλέον, τα στοιχεία που παρέσχε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της δίκης [...] δεν δικαιολογούν το ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως, δεν υπήρχαν διαθέσιμα μήλα στα αποθέματα παρεμβάσεως, έτσι ώστε να κωλύεται η εκτέλεση των πράξεων τις οποίες αναφέρει η προκήρυξη του διαγωνισμού.

81 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι σε κοινοτικό επίπεδο δεν υπήρχαν διαθέσιμα μήλα τα οποία θα μπορούσαν να παραληφθούν, η Επιτροπή έπρεπε να προβλέψει, στην προκήρυξη του διαγωνισμού, τους ακριβείς όρους αντικαταστάσεως με άλλα φρούτα των φρούτων που προβλέπονταν ως πληρωμή για τις σχετικές προμήθειες, προκειμένου να τηρηθούν οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως. Ελλείψει μιας τέτοιας προβλέψεως, η Επιτροπή όφειλε να κινήσει νέα διαδικασία διαγωνισμού.

82 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η επίδικη απόφαση παρέβη την προκήρυξη του διαγωνισμού [...] και παραβίασε τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως, οπότε πρέπει να ακυρωθεί [...]»

IV — Λόγοι αναιρέσεως

18. Η Επιτροπή στηρίζει την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε με δικόγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 1999 σε πέντε λόγους:

1) Η θέση της προσφεύγουσας δεν διαφέρει από αυτήν οποιουδήποτε τρίτου ο οποίος ως τέτοιος δεν δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως που καθορίζει συντελεστές ισοδυναμίας·

2) το Πρωτοδικείο υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να τροποποιήσει τους όρους πληρωμής, αναφέρει όμως συγχρόνως ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να διενεργήσει νέο διαγωνισμό. Αυτό όμως θα οδηγούσε σε τροποποίηση των όρων πληρωμής έναντι των μειοδοτών που είχαν ήδη εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις τους·

3) το Πρωτοδικείο ερμήνευσε εσφαλμένα το κοινοτικό δίκαιο, και συγκεκριμένα την έννοια του ατομικού συμφέροντος, από την οποία το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα·

4) εσφαλμένη ερμηνεία της εννοίας του εννόμου συμφέροντος, ιδίως του περιεχομένου του άρθρου 176 της Συνθήκης (νυν άρθρο 233 ΕΚ), με αποτέλεσμα να αναγνωρίσει το Πρωτοδικείο στην προσφεύγουσα έννομο συμφέρον·

5) εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων περί της προβλεπόμενης από την Κοινή Οργάνωση Αγοράς για Φρούτα και Λαχανικά ανάληψης φρούτων βάσει των οποίων το Πρωτοδικείο θεώρησε διαθέσιμα φρούτα τα οποία είχαν αναληφθεί πριν από την ημερομηνία κατά την οποία κατέστη δυνατή η πληρωμή.

V — Εκτίμηση

19. Από την έρευνα του πρώτου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως προκύπτει ότι και οι δύο αφορούν το ίδιο ζήτημα. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως αφορά το ζήτημα κατά πόσον η απόφαση αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα[4]. Κατά τη νομολογία, μια απόφαση αφορά ατομικά ένα πρόσωπο, κατά την έννοια του άρθρου 230, παράγραφος 4, ΕΚ, αν η απόφαση αυτή [το] θίγει λόγω ορισμένων ξεχωριστών ιδιοτήτων ή μιας πραγματικής καταστάσεως που [το] χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και έτσι [το]

4 — Η γερμανική μετάφραση της ανακοίνωσης στην Επίσημη Εφημερίδα χρησιμοποιεί την έκφραση «unmittelbar betroffen» [«αφορά άμεσα»], ενώ το «individuellement» θα έπρεπε να μεταφραστεί ως «individuell» [«ατομικά»]. Η Επιτροπή στα υπομνήματά της ουδόλως αναφέρει ότι η απόφαση δεν έθιγε άμεσα την προσφεύγουσα.

εξατομικεύει κατά τρόπον ανάλογο προς αυτό του αποδέκτη[5]. Ο ορισμός αυτός θεωρεί συνεπώς κρίσιμο το κατά πόσον η θέση της προσφεύγουσας διαφέρει, λόγω συγκεκριμένης καταστάσεως, από αυτή οποιουδήποτε τρίτου και ανταποκρίνεται συνεπώς στη διατύπωση του πρώτου λόγου αναιρέσεως. Δεδομένου ότι οι ισχυρισμοί των διαδίκων είναι παρόμοιοι και επί των δύο λόγων αναιρέσεως, οι λόγοι αυτοί θα εξετασθούν στη συνέχεια από κοινού.

1. Επί του πρώτου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως περί ελλείψεως νομιμοποιήσεως της προσφεύγουσας για την άσκηση προσφυγής, λόγω του ότι η απόφαση δεν την αφορούσε ατομικά

α) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

i) Η Επιτροπή

20. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσφεύγουσα εστερείτο νομιμοποιήσεως προς άσκηση της προσφυγής, διότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν την αφορούσε ατομικά.

21. Η εκφρασθείσα στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση νομική άποψη του Πρωτοδικείου διευρύνει υπερβολικά την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων. Ενώ ευσταθεί ότι όλοι οι υποψήφιοι κατά τη δημοσίου δικαίου διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχειρίσεως πριν από την κατακύρωση, μετά την ανάθεση η έννομη θέση των επιτυχόντων διαφέρει από αυτήν των αποτυχόντων υποψηφίων. Η σχέση της Επιτροπής προς τον επιτυχόντα υποψήφιο είναι συμβατική και καθορίζεται αντίστοιχα από τις ρυθμίσεις για την αδυναμία παροχής, την ανωτέρα βία κ.λπ. Αντίθετα, δεν υφίσταται πλέον έννομη σχέση της Επιτροπής προς τους αποτυχόντες υποψηφίους. Οι οδηγίες για τη σύναψη συμβάσεων δεν εφαρμόζονται πλέον μετά την κατακύρωση.

22. Η προσβαλλόμενη από την προσφεύγουσα απόφαση, η οποία αφορά μόνον την εσωτερική σχέση προς τον επιτυχόντα υποψήφιο, εκδόθηκε αρκετό καιρό μετά την κατακύρωση λόγω εξαιρετικών συνθηκών. Κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να αφορά την προσφεύγουσα διαφορετικά απ' ό,τι οποιονδήποτε τρίτο. Λογική συνέπεια της απόψεως του Πρωτοδικείου θα ήταν να αναγνωριστεί και στην Allione Industria Alimentare SpA νομμποποίηση προς άσκηση προσφυγής, το Πρωτοδικείο όμως δεν προέβη ρητώς στην αναγνώριση αυτή.

5 — Απόφαση της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937).

23. Οι οικονομικές συνέπειες μιας ιδιαιτέρως ευνοϊκής, ενδεχομένως κατόπιν καταγγελίας της προσφεύγουσας, αναθεωρηθείσας αποφάσεως για τον καθορισμό συντελεστών ισοδυναμίας μεταξύ μήλων και ροδακίνων θα αφορούσαν προφανώς όλους τους παραγωγούς χυμών φρούτων και όχι μόνον τους μη επιτυχόντες υποψηφίους. Με την επιχειρηματολογία του το Πρωτοδικείο αναθέτει στους μη επιτυχόντες υποψηφίους την αστυνόμευση για την τήρηση της απαγορεύσεως των διακρίσεων, χωρίς να λαμβάνει υπόψη την προβλεπόμενη στο άρθρο 230, παράγραφος 4, ΕΚ για την νομιμοποίηση προς άσκηση προσφυγής διάκριση μεταξύ γενικού και ατομικού συμφέροντος.

24. Το Πρωτοδικείο προσέδωσε υπερβολική σημασία στο, κατά την άποψη της Επιτροπής, μη δεσμευτικό σημείωμα της 6ης Μαρτίου 1996 προς την AIMA. Το σημείωμα αυτό καταρτίστηκε υπό εξαιρετικές συνθήκες και περιείχε μόνον την πρόταση, όχι την υποχρεωτική πρόβλεψη, να πληρωθούν οι επιτυχόντες υποψήφιοι, οι οποίοι θα αποδέχονταν την πρόταση αυτή, με φρούτα διαφορετικά από αυτά που προέβλεπε αρχικώς η προκήρυξη του διαγωνισμού.

25. Από τη νομολογία [6] προκύπτει εξάλλου ότι ένα πρόσωπο δεν εξατομικεύεται από το γεγονός ότι μια απόφαση εκδίδεται έπειτα από δική του αίτηση. Αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν αποδέκτες της αποφάσεως είναι διάφορα κράτη μέλη και η απόφαση έχει συνέπειες μόνον για τους επιτυχόντες υποψηφίους.

ii) CAS Succhi di Frutta

26. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, διότι η Επιτροπή προβάλλει μόνον ένα επιχείρημα που είχε ήδη προβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου [7]. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, διότι η Επιτροπή τον προέβαλε για πρώτη φορά κατ' αναίρεση, παρόλον ότι τον γνώριζε ήδη πρωτοδίκως [8].

27. Η απόφαση του Πρωτοδικείου είναι ορθή. Η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα η οποία, κατά συνέπεια, νομιμοποιείται προς άσκηση προσφυγής. Αυτό δεν ισχύει μόνο διότι υπέστη οικονομική ζημία και προέβη σε διαβήματα ενώπιον της Επιτροπής, αλλά και από το γεγονός ότι έλαβε μέρος στον

6 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1995 επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων T-481/93 και T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-2941, σκέψη 59), διάταξη του Δικαστηρίου της 23ης Νοεμβρίου 1995, C-10/95, Asocarne κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1995, σ. I-4149, σκέψη 39).

7 — Διάταξη της 26ης Απριλίου 1993, C-244/92 P, Kupka-Floridi κατά Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-2041, σκέψη 10), απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 1993, C-354/92, Eppe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-7027, σκέψη 8), διάταξη της 7ης Μαρτίου 1994, C-338/93, De Hoe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-819, σκέψη 19).

8 — Επί του ζητήματος η προσφεύγουσα επικαλείται, μεταξύ άλλων, την απόφαση της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, Deere κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-3111, σκέψη 62).

διαγωνισμό. Η έννομη θέση του υποψηφίου ισχύει και μετά την κατακύρωση.

28. Η μη αναγνώριση, σύμφωνα με την άποψη της Επιτροπής, δικαιώματος ασκήσεως προσφυγής στην προσφεύγουσα στην προκειμένη περίπτωση θα είχε δυσβάστακτες συνέπειες. Η αναθέτουσα αρχή θα μπορούσε κατά την εκτέλεση της συμβάσεως να προβεί σε βασικές αλλαγές της προκηρύξεως του διαγωνισμού, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο αντιδικίας. Σε ακραίες περιπτώσεις –σε διαδικασίες διαπραγματεύσεων– δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής έχει μόνον ο υποψήφιος που διαπραγματεύεται με την Επιτροπή.

29. Το Δικαστήριο [9] και η Επιτροπή στις ανακοινώσεις της και έναντι των κρατικών αρχών πάντοτε έδιδαν μεγάλη σημασία στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως συμβάσεων. Από αυτό προκύπτει ότι οι διενεργούσες τον διαγωνισμό αρχές έπρεπε να τηρούν αυστηρά τους όρους του διαγωνισμού που οι ίδιες καθόρισαν, οι οποίες οδήγησαν τους υποψηφίους στο να συμμετάσχουν στη διαδικασία του διαγωνισμού και να κάνουν τη συγκεκριμένη προσφορά. Λόγω της σημασίας των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της διαφάνειας, δεν είναι δυνατόν η εφαρμογή τους να περιοριστεί στη φάση που προηγείται της κατακυρώσεως.

9 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1993, C-243/89, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 1993, σ. I-3353, σκέψη 37), της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54), αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, T-203/96, Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1998, σ. II-4239, σκέψη 85), της 24ης Φεβρουαρίου 2000, T-145/98, ADT κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. II-387, σκέψη 164).

30. Προϋπόθεση για την ελεύθερη διαμόρφωση της συμβάσεως, σύμφωνα με τους κανόνες του αστικού δικαίου, μετά την κατακύρωση είναι η προηγούμενη τήρηση όλων των κανόνων της διαφάνειας. Με αυτές τις ρυθμίσεις του δικαιώματος για τη σύναψη συμβάσεων, στις οποίες υπόκειται η αναθέτουσα αρχή, περιορίζεται η συμβατική ελευθερία. Διεκδικώντας τη δυνατότητα εκτελέσεως, λόγω εξαιρετικών συνθηκών, των συμβάσεων κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που αρχικά προέβλεπε η προκήρυξη του διαγωνισμού, η Επιτροπή επιτρέπει στον εαυτό της να παραβαίνει η ίδια τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν στα κράτη μέλη οι οδηγίες περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων.

β) Εκτίμηση

i) Επί του παραδεκτού

31. Η απόφαση του Πρωτοδικείου, στις σκέψεις 50 έως 58, διαπραγματεύεται το ζήτημα του κατά πόσον η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός, δεδομένου ότι με την προβολή του δεν μεταβάλλεται το αντικείμενο της ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκης κατ' αναίρεση, κατά την έννοια του άρθρου 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

32. Όσον αφορά το προβαλλόμενο από την προσφεύγουσα επιχείρημα κατά του παραδεκτού του δεύτερου και τέταρτου

λόγου αναιρέσεως, σύμφωνα με το οποίο οι σχετικοί ισχυρισμοί έχουν ήδη προταθεί πρωτοδίκως, θα γίνουν στο σημείο αυτό γενικώς ισχύουσες επισημάνσεις που δεν θα επαναληφθούν στη συνέχεια κατά την εξέταση των λοιπών λόγων αναιρέσεως.

33. Σκοπός της αιτήσεως αναιρέσεως είναι ο έλεγχος των αποφάσεων του Πρωτοδικείου, σύμφωνα με το άρθρο 225, παράγραφος 1, ΕΚ, όσον αφορά την κρίση του επί νομικών ζητημάτων. Αυτό βεβαίως συνεπάγεται ότι νομικά ζητήματα, που συζητήθηκαν πρωτοδίκως, τίθενται εκ νέου ενώπιον του Δικαστηρίου. Η παρατιθέμενη από την προσφεύγουσα νομολογία [10] απορρίπτει αντίθετα τους προβαλλόμενους κατ' αναίρεση ισχυρισμούς οι οποίοι βάλλουν κατά της ουσιαστικής εξετάσεως του Πρωτοδικείου και περιορίζονται στο να επαναλάβουν ή να αναπαραγάγουν κατά γράμμα τα ήδη προβληθέντα ενώπιον του Πρωτοδικείου επιχειρήματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που στηρίζονται σε πραγματικούς ισχυρισμούς που απορρίφθηκαν από το Πρωτοδικείο, χωρίς να περιέχουν κανένα νομικό επιχείρημα προς στήριξη των αναιρετικών αιτημάτων. Τέτοιοι λόγοι αναιρέσεως αποβλέπουν, στην πραγματικότητα, στην απλή επανεξέταση του δικογράφου της προσφυγής που κατατέθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, η επανεξέταση αυτή όμως δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

34. Η Επιτροπή πρωτίστως αντιμετωπίζει τις νομικές απόψεις του Πρωτοδικείου και αιτιολογεί την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε με τις απόψεις που αποκλίνουν από αυτές του Πρωτοδικείου. Δεν πρόκειται συνεπώς για απλή επανάληψη ενός πραγματικού ισχυρισμού, αλλά για διαφορά ως προς νομικά ζητήματα, που είναι χαρακτηριστική στην αναιρετική διαδικασία.

35. Οι τέσσερις πρώτοι λόγοι αναιρέσεως της Επιτροπής είναι συνεπώς παραδεκτοί.

ii) Επί του βασίμου

36. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση καθορισμού συντελεστών ισοδυναμίας της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 δεν αφορά ατομικά την προσφεύγουσα και κατά συνέπεια η προσφεύγουσα δεν νομιμοποιείται προς άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 230, παράγραφος 4, ΕΚ.

37. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν είναι αποδέκτης της προσβαλλομένης αποφάσεως, κρίσιμο, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα ορισμό [11], είναι το κατά πόσον η απόφαση τη θίγει λόγω ορισμένων ξεχωριστών ιδιοτήτων ή μιας πραγματικής καταστάσεως που τη χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και έτσι την εξατομικεύει κατά τρόπον ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη.

10 — Διατάξεις Kupka-Floridi κατά Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και De Hoe κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 7), απόφαση Eppe κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7).

11 — Βλ. σημείο 19.

38. Κρίσιμο σημείο του ορισμού είναι συνεπώς η δυνατότητα συγκρίσεως με τον αποδέκτη. Ο τρόπος με τον οποίο εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει περισσότερα στοιχεία τα οποία εμφανίζουν την προσφεύγουσα παρόμοια με αποδέκτη. Η προσφεύγουσα απευθύνθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και μαζί της είχε έντονες διαπραγματεύσεις. Κατόπιν δικής της καταγγελίας επανεξετάσθηκε η προηγουμένως ισχύουσα απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996. Διαβίβασε στοιχεία και άλλα έγγραφα στην Επιτροπή, τα οποία οδήγησαν σε περαιτέρω αναλύσεις της αγοράς. Τέλος, με την προσβαλλόμενη απόφαση, εκδόθηκε νέα απόφαση που ανταποκρινόταν, τουλάχιστον εν μέρει, στις προτάσεις της προσφεύγουσας. Οι συνθήκες αυτές χαρακτηρίζουν την προσφεύγουσα σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο.

39. Η Επιτροπή αντίθετα, επικαλούμενη τη νομολογία Asocarne [12], υποστηρίζει ότι μια απόφαση δεν αφορά ατομικά ένα πρόσωπο μόνο και μόνο λόγω του ότι αυτό συμμετέχει στην έκδοση της αποφάσεως αυτής.

40. Στην υπόθεση Asocarne κατά Συμβουλίου το Δικαστήριο έκρινε ότι ο ιδιώτης δεν έχει τη δυνατότητα, εκ μόνου του λόγου της συμμετοχής του στο προπαρασκευαστικό στάδιο μιας πράξεως νομοθετικής φύσεως, να ασκήσει στη συνέχεια προσφυγή κατά της πράξεως αυτής, όταν στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως της εν λόγω πράξεως δεν προβλέπεται η συμμετοχή ιδιωτών. Ο λόγος της αναγνωρίσεως μιας περιορισμένης δυνατότητας ασκήσεως προσφυγής ήταν κυρίως ο αφηρημένος, γενικός, κανονιστικός χαρακτήρας της οδηγίας που αποτελούσε στην περίπτωση εκείνη αντικείμενο της προσφυγής [13].

41. Εν προκειμένω όμως η προσβαλλόμενη πράξη δεν ήταν ούτε οδηγία ούτε κανονισμός, που στο σημείο αυτό παρουσιάζει ομοιότητες με την οδηγία, αλλά αντικείμενο της προσφυγής ήταν απόφαση της Επιτροπής. Η απόφαση αυτή δεν παρουσιάζει κατ' αρχήν γενικό και κανονιστικό χαρακτήρα, σαν αυτόν που απονέμεται ρητώς στον κανονισμό, σύμφωνα με το άρθρο 249, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, και ενυπάρχει στην οδηγία λόγω της νομοθετικής επιταγής που απευθύνει στα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 249, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ. Αντίθετα, η απόφαση δεσμεύει, σύμφωνα με το άρθρο 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, μόνον τους αποδέκτες που ορίζει. Η κρίση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Asocarne δεν μπορεί, συνεπώς, να μεταφερθεί άνευ ετέρου στην προκειμένη περίπτωση.

42. Το ότι η απόφαση αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα, πράγμα που πρέπει να αναγνωρισθεί στην προκειμένη περίπτωση, αποδεικνύεται αντίθετα από την απόφαση στην υπόθεση CIRFS κ.λπ. κατά Επιτροπής [14], την οποία επικαλέστηκε και

12 — Διάταξη προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6.

13 — Παρατίθεται στην υποσημείωση 6, σκέψεις 37, 39, 40.

14 — Απόφαση της 24ης Μαρτίου 1993, C-313/90 (Συλλογή 1993, σ. I-1125).

το Δικαστήριο, προβαίνοντας σε οριοθέτηση, στη διάταξη Asocarne [15]. Αντικείμενο στην υπόθεση αυτή ήταν η προσβολή με ακύρωση, από μία ένωση, αποφάσεως απευθυνομένης στη Γαλλική Δημοκρατία σε διαδικασία ανταγωνισμού. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα, η οποία συζήτησε με την Επιτροπή σχετικά με την καθιέρωση και την προσαρμογή της ρυθμίσεως των ενισχύσεων και διενήργησε, κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε της τότε διαφοράς, ενεργά διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή, υποβάλλοντάς της γραπτές παρατηρήσεις και διατηρώντας στενή επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ως διαπραγματευτή της ρυθμίσεως [16].

43. Και στην υπόθεση van der Kooy κ.λπ. κατά Επιτροπής [17] το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι από την προηγούμενη ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία που αφορά τις ενισχύσεις, με την υποβολή γραπτών παρατηρήσεων και τη στενή επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής, προκύπτει εξατομίκευση.

44. Τέλος, με νεότερη απόφασή του [18], το Δικαστήριο εξήρε για άλλη μια φορά τη σημασία του ρόλου των φυσικών ή νομικών προσώπων στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας για το ζήτημα του κατά πόσον η συγκεκριμένη πράξη τα αφορά ατομικά.

45. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα λόγω της συμμετοχής της στις διαπραγματεύσεις κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία.

46. Η Επιτροπή θεωρεί ότι και η απόφαση επί της υποθέσεως Exporteurs in Levende Varkens είναι αντίθετη προς το συμπέρασμα αυτό. Στην απόφαση αυτή το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο παρεμβαίνει, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στη διαδικασία εκδόσεως μιας κοινοτικής πράξεως, ιδίως απευθύνοντας στο αρμόδιο κοινοτικό όργανο επιστολές επικρίνουσες την πράξη που έχει εκδοθεί και προσπαθώντας να κάμψει την εν συνεχεία δραστηριότητά του, δεν είναι καθαυτό δυνατό για να εξατομικεύσει το πρόσωπο αυτό [19].

47. Λόγω της ιδιότητάς της ως υποψηφίας στην προηγηθείσα διαδικασία του διαγωνισμού, είναι αμφίβολο αν η παρέμβαση της προσφεύγουσας, μετά την κατάθεση καταγγελίας, μπορεί να χαρακτηρισθεί ως παρέμβαση του είδους που περι-

15 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 36.

16 — Απόφαση CIRFS κ.λπ. κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψεις 29 έως 31).

17 — Απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1988 επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων 67/85, 68/85 και 70/85 (Συλλογή 1988, σ. 219, σκέψη 22).

18 — Απόφαση της 31ης Μαρτίου 1998 επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-1375, σκέψεις 53 έως 55).

19 — Απόφαση προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 59.

γράφεται στην πιο πάνω απόφαση. Στο μέτρο αυτό η προσφεύγουσα διαφέρει από την Allione, η οποία δεν υπέβαλε προσφορά στη διαδικασία του διαγωνισμού και στην οποία το Πρωτοδικείο αρνήθηκε δικαίωμα παρεμβάσεως [20].

48. Ως υποψηφία στη διαδικασία του διαγωνισμού η προσφεύγουσα έχει έναντι της αναθέτουσας αρχής συγκεκριμένα δικαιώματα, ιδίως δικαίωμα να τύχει ίσης μεταχειρίσεως με τους λοιπούς υποψηφίους. Το δικαίωμα αυτό ερείδεται, παραδείγματος χάριν, στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών [21] και στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών [22]. Ως γενική αρχή ισχύει και στην παρούσα διαδικασία.

49. Το Δικαστήριο τόνισε τη σημασία της αρχής αυτής σε πολλές αποφάσεις [23].

Επιπλέον στις υποθέσεις Επιτροπή κατά Βελγίου [24] και Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου [25] εξήρε και την αρχή της διαφάνειας, που επίσης διέπει τη διαδικασία.

50. Η Επιτροπή, ως αναθέτουσα αρχή, βαρύνεται με παραβίαση των αρχών που αναφέρθηκαν, λόγω του ότι στο σημείωμα προς την AIMA, σχετικά με την εκτέλεση της κατακυρώσεως στους μειοδότες η αντιπαροχή (μήλα ή ροδάκινα), ως ουσιώδες στοιχείο της συμβάσεως, δεν ταυτιζόταν με την περιγραφόμενη στην προκήρυξη του διαγωνισμού αντιπαροχή (μόνο μήλα) [26]. Αυτό, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων και της διαφάνειας, πρέπει να ισχύσει ανεξάρτητα από το κατά πόσον διαπιστώνεται ότι ο υποψήφιος, εάν γνώριζε τον τροποποιηθέντα όρο πληρωμής, θα υπέβαλε καλύτερη προσφορά.

51. Η προσφεύγουσα με την καταγγελία της, κατόπιν της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, απαίτησε να καταστούν τουλάχιστον ηπιότερες οι συνέπειες της παραβιάσεως των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της διαφάνειας με

20 — Διάταξη της 20ής Μαρτίου 1998, T-191/96, CAS Succhi di Frutti SpA κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-573).

21 — ΕΕ L 209, σ. 1.

22 — ΕΕ L 199, σ. 84.

23 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου Επιτροπή κατά Δανίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 37), Επιτροπή κατά Βελγίου (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 54), αποφάσεις του Πρωτοδικείου ADT Projekt κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 164), Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 85).

24 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 54.

25 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 85.

26 — Βλ. επ' αυτού και τα εκτιθέμενα στον τίτλο III, σημείο 2· αναφέρονται στην πρωτόδικη απόφαση, σκέψεις 72 έως 79. Η Επιτροπή στον δεύτερο βαθμό δεν στρέφεται κατά της κατ' αρχήν αποδοχής μιας τέτοιας παραβιάσεως στη διαδικασία του διαγωνισμού.

μια ευνοϊκότερη, ανταποκρινόμενη στα δεδομένα της αγοράς, απόφαση καθορισμού ισοδυναμίας μεταξύ των μήλων και των ροδακίνων.

52. Έτσι όμως δεν παρενέβη με οποιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία, αλλά άσκησε τα αρχικά της δικαιώματα ως υποψηφία. Αυτό ισχύει ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι, πέραν αυτού, οι συνέπειες της εσφαλμένης αποφάσεως καθορισμού ισοδυναμίας για την αγορά των ροδακίνων την αφορούσαν και ως απλό επιχειρηματία. Ως αποτυχούσα υποψηφία δεν μπορεί να συγκριθεί με τους λοιπούς παραγωγούς χυμών φρούτων ή εμπόρους φρούτων, τους οποίους αφορούσε η απόφαση μόνο λόγω της αντικειμενικής ιδιότητάς τους ως επιχειρηματιών που ασκούν την ίδια δραστηριότητα. Η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων με τη μη αναφερόμενη στην προκήρυξη του διαγωνισμού, αλλά χορηγηθείσα στον μειοδότη, δυνατότητα αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα που έπρεπε, ως πληρωμή, να παραδοθούν από αποθέματα παρεμβάσεως συνεχίστηκε σε όλες τις επόμενες αποφάσεις. Αποτελούσε βάση της πρώτης και της δεύτερης αποφάσεως καθορισμού ισοδυναμίας, που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς, οι οποίες καθόριζαν την εκάστοτε σχέση ισοδυναμίας μεταξύ μήλων και ροδακίνων. Δεν είναι κρίσιμο το κατά πόσον οι αποφάσεις αυτές περιείχαν διττή σχετική αναφορά· περιεχόμενο μιας αποφάσεως καθορισμού ισοδυναμίας είναι η κατ' αρχήν απόφαση ότι μπορεί να οριστεί μια σχέση ισοδυναμίας μεταξύ των διαφορετικών φρούτων. Χωρίς την κατ' αρχήν απόφαση σχετικά με τη δυνατότητα αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα δεν θα χρειαζόταν καθορισμός συντελεστών ισοδυναμίας μεταξύ των δύο ειδών φρούτων· οι συντελεστές αυτοί θα ήταν τότε περιττοί.

53. Αντίθετα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί πλέον να επικαλεστεί την έννομη θέση της ως υποψηφίας και, συνεπώς, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν την αφορά ατομικά. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε πολύ μετά την ανάθεση, στο πλαίσιο μιας διεπόμενης από το ιδιωτικό δίκαιο συμβατικής σχέσεως μεταξύ της ιδίας και του μειοδότη, λόγω του μη προβλέψιμου γεγονότος της ελλείψεως μήλων.

54. Κατ' αρχάς, πρέπει να εξετασθεί αν ο ισχυρισμός αυτός συμφωνεί με τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε το Πρωτοδικείο.

55. Η απόφαση περί παροχής της δυνατότητας αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα, η οποία, όπως προεκτέθηκε, αποτέλεσε τη βάση των μεταγενεστέρων αποφάσεων καθορισμού ισοδυναμίας, ελήφθη με το σημείωμα της 6ης Μαρτίου 1996 προς την AIMA, αμέσως μετά την κατακύρωση στην Trento Frutta SpA. Με το σημείωμα αυτό γνωστοποιήθηκαν ακριβώς στον κρατικό οργανισμό παρεμβάσεως οι λεπτομέρειες για την εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής σχετικά με τη σύναψη της συμβάσεως. Δεν πρόκειται συνεπώς, αντίθετα προς την άποψη της Επιτροπής, μόνο για μια μη δεσμευτική πρόταση. Κατά τον χρόνο συντάξεως του σημειώματος δεν υπήρχε όμως, σύμφωνα με τα λοιπά στοιχεία της Επιτροπής,

έλλειψη μήλων δυνάμενη να διαπιστωθεί. Από τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς σχετικά με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως προκύπτει ότι η περίοδος αποσύρσεως των μήλων από την αγορά και, συνεπώς, η δυνατότητα θέσεως μήλων στη διάθεση των οργανισμών παρεμβάσεως έληξε το πρώτον στις 31 Μαΐου 1996, δηλαδή τρεις μήνες αργότερα. Ακόμη, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, προϋπόθεση για την αρχική διαμόρφωση των όρων της προκήρυξης του διαγωνισμού ήταν το γεγονός ότι κατά τα προηγούμενα έτη υπήρχαν μήλα σε επαρκείς ποσότητες. Η ουσιαστική απόφαση για τη δυνατότητα αντικαταστάσεως, που συνιστά τη βάση και το περιεχόμενο της αποφάσεως που αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής, δεν ελήφθη συνεπώς το πρώτον λόγω απρόβλεπτων γεγονότων μετά τη σύναψη της συμβάσεως.

56. Πέραν αυτού, αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως ήταν η Ιταλική Δημοκρατία, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ελληνική Δημοκρατία και το Βασίλειο της Ισπανίας. Κατά συνέπεια, η απόφαση αυτή εκδόθηκε εκτός του πλαισίου μιας καθαρά εσωτερικής συμβατικής σχέσεως με τον μειοδότη.

57. Αυτός ο συνδυασμός αποδεκτών και θιγομένων από την απόφαση αποδεικνύει κάτι ακόμη. Η Επιτροπή καθόρισε, με την προσβαλλόμενη απόφαση που απευθυνόταν σε συγκεκριμένα κράτη μέλη, τους τροποποιημένους όρους της συμβάσεως με τον μειοδότη, τους οποίους διαπραγματεύθηκε όχι με αυτόν ως αντισυμβαλλόμενό της, αλλά με την προσφεύγουσα. Συνέχισε συνεπώς να ενεργεί αυτόνομα με ένα είδος σχέσεως υπεροχής, και όχι ως ισοδύναμος αντισυμβαλλόμενος μιας σχέσεως διεπόμενης αποκλειστικά από το ιδιωτικό δίκαιο. Διατήρησε συνεπώς τη θέση της ως αναθέτουσα αρχή και κατά την εκτέλεση της συμβάσεως, σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.

58. Αντίστοιχα, διατηρήθηκε και η έννομη θέση των αποτυχόντων υποψηφίων, στο μέτρο που εκδόθηκε απόφαση που έθιγε τα δικαιώματά τους ως υποψηφίων.

59. Αντίθετα, η προσπάθεια της Επιτροπής να διακρίνει αυστηρά τη σύναψη της συμβάσεως σε δύο τμήματα, που πρέπει να κριθούν ανεξάρτητα, δεν πληροί ούτε τις επιταγές της ασφάλειας δικαίου. Μια τέτοια θεώρηση θα είχε ως συνέπεια ότι κατ' αρχάς η Επιτροπή –και κάθε άλλη αναθέτουσα αρχή– θα δεσμεύονταν από τους κανόνες συνάψεως της συμβάσεως, ιδίως από τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της διαφάνειας. Αν όμως δεν τηρούσαν τους κανόνες αυτούς, δεν θα ήταν, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, δυνατή η αντίδραση εκ μέρους των αποτυχόντων υποψηφίων. Λόγω ελλείψεως δημοσιότητας, η παρά-

βαση δεν θα προσβαλλόταν αμέσως με την απόφαση για τη σύναψη της συμβάσεως. Σύμφωνα με τη διάκριση που προτείνει η Επιτροπή, η προσβολή αυτή δεν θα μπορούσε να υποβληθεί αργότερα σε δικαστικό έλεγχο.

60. Αυτό θα ήταν αντίθετο και προς την αρχή ότι τα διαδικαστικά δικαιώματα και οι εγγυήσεις –όπως είναι η ίση μεταχείριση και η διαφάνεια στη διαδικασία συνάψεως– απαιτούν την ύπαρξη ενδίκου βοηθήματος για την επιβολή τους [27].

61. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα επειδή διαπραγματεύτηκε με την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που προηγήθηκε της αποφάσεως και λόγω της θέσεώς της ως αποτυχούσας υποψηφίας. Η προσφεύγουσα ενομιμοποιείτο συνεπώς προς άσκηση προσφυγής.

62. Πρέπει κατά συνέπεια να απορριφθούν ο πρώτος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως.

27 — Απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, Cofaz (Συλλογή 1986, σ. 391, σκέψη 23).

2. Επί του λόγου αναιρέσεως που αφορά την αντιφατική απαίτηση του Πρωτοδικείου για νέα προκήρυξη διαγωνισμού

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

i) Η Επιτροπή

63. Η απαίτηση του Πρωτοδικείου να διενεργηθεί νέος διαγωνισμός, σε περίπτωση ελλείψεως μήλων, είναι νομικά εσφαλμένη και αντιφατική, διότι το Πρωτοδικείο θεωρεί συγχρόνως ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να τροποποιήσει τους όρους πληρωμής. Δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή η Επιτροπή θα όφειλε αποζημίωση στους, από την πλευρά τους, πιστούς στη σύμβαση μειοδότες, θα μεταβάλλονταν και με τον τρόπο αυτό οι όροι πληρωμής, λόγω της αντικαταστάσεως των μήλων με χρήματα. Σύμφωνα με την άποψη του Πρωτοδικείου, οι υποψήφιοι που δεν ελήφθησαν υπόψη θα μπορούσαν, εάν γνώριζαν και αυτοί τη δυνατότητα αντικαταστάσεως, να διατυπώσουν διαφορετικά τις προσφορές τους.

64. Δεδομένου ότι οι οδηγίες για τη σύναψη συμβάσεων ρυθμίζουν μόνον το στάδιο από την προκήρυξη του διαγωνισμού μέχρι την κατακύρωση, δεν θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την απαίτηση νέας προκηρύξεως διαγωνισμού στην περίπτωση τροποποιήσεων στο πλαίσιο της εκτελέσεως της συμβάσεως. Οι δύο

φάσεις του διαγωνισμού και της εκτελέσεως της συμβάσεως με τον μειοδότη πρέπει να διακρίνονται αυστηρά. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει την υποχρέωση για διαφάνεια και για ίση μεταχείριση των υποψηφίων, δηλαδή συμβατικούς όρους μη εξαρτώμενους από αιρέσεις και προσφορές που μπορούν να συγκριθούν. Η δεύτερη φάση, αυτή της εκτελέσεως της συμβάσεως, απαιτεί συχνά την προσαρμογή της συμβάσεως σε μη προβλέψιμα γεγονότα. Και εδώ είναι εφαρμοστέες οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως επί ουσιωδών τροποποιήσεων [28], πλην όμως η Επιτροπή προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση για τον καθορισμό ισοδυναμίας δεν περιέχει τέτοια θεμελιώδη τροποποίηση.

65. Κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο εσφαλμένα συγχέει τις δύο φάσεις. Η Επιτροπή υποχρεώθηκε έναντι του αντισυμβαλλομένου της να διενεργήσει την πληρωμή παρά την απρόβλεπτη έλλειψη μήλων. Εκπλήρωσε την υποχρέωση αυτή διαθέτοντας ροδάκινα. Αυτή η υποχρέωση πληρωμής, σε κάθε περίπτωση, κάποιας μορφής πληρωμής, απορρέει από τη θέση της ως συμβαλλομένης και ως τέτοια δεν χρειαζόταν να αναφέρεται ρητώς στην προκήρυξη.

28 — Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2000, C-337/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2000, σ. I-8377, σκέψη 44 επ.).

66. Δεν θα ήταν πρακτικά δυνατό να ληφθούν υπόψη στην προκήρυξη του διαγωνισμού όλα τα ενδεχόμενα. Η αποδοχή μιας σχέσεως ισοδυναμίας μεταξύ των φρούτων ή ενός άλλου αφηρημένου μηχανισμού πληρωμής θα περιείχε αίρεση και συνεπώς θα οδηγούσε σε αβεβαιότητα που δεν συμβιβάζεται με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχειρίσεως και της δυνατότητας συγκρίσεως των προσφορών. Εκτός αυτού η Επιτροπή, κατά τον χρόνο της προκηρύξεως του διαγωνισμού, δεν γνώριζε κατά πόσον θα αποσύρονταν από την αγορά ροδάκινα. Γι' αυτό ήταν απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση ισοδυναμίας το πρώτον κατά τον χρόνο της πιθανής καταβολής. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη της αγοράς χωρίς μονομερή ευνοϊκή ή δυσμενή αντιμετώπιση.

ii) CAS Succhi di Frutta

67. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι επίσης απαράδεκτος, διότι έχει ήδη προβληθεί πρωτοδίκως.

68. Στην προκειμένη περίπτωση ο ισχυρισμός της Επιτροπής είναι αβάσιμος. Η μεταγενέστερη μεταβολή των συνθηκών κατέστησε πρώτα απ' όλα δυσμενέστερη τη θέση των αποτυχόντων υποψηφίων. Μια τέτοια τροποποίηση θα μπορούσε να λάβει χώρα μόνο με νέα προκήρυξη διαγωνισμού. Ο κατά την άποψη της

προσφεύγουσας αυθαίρετος τρόπος ενέργειας της Επιτροπής παραβιάζει τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων και, σε τελευταία ανάλυση, της νομιμότητας.

β) Εκτίμηση

69. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η απαίτηση του Πρωτοδικείου για νέα προκήρυξη του διαγωνισμού στην περίπτωση μεταβολής των όρων πληρωμής είναι αντιφατική, διότι και επί ικανοποιήσεως αξιώσεως αποζημιώσεως στην περίπτωση αδυναμίας πληρωμής με μήλα θα μεταβάλλονταν οι όροι της πληρωμής, συγκεκριμένα με τη χρηματική ικανοποίηση της αξιώσεως αποζημιώσεως.

70. Σ' αυτό αντιτίθεται το γεγονός ότι η αρχική αξίωση πληρωμής και η αξίωση αποζημιώσεως που γεννάται το πρώτον αργότερα και απορρέει από το άρθρο 288, παράγραφος 1, ΕΚ, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις αστικού δικαίου, πρέπει να διακρίνονται αυστηρά μεταξύ τους. Η διαμόρφωση της αξιώσεως πληρωμής ως της αρχικής αξιώσεως εκπληρώσεως καθορίζεται από τους όρους της προκηρύξεως του διαγωνισμού. Η αξίωση αποζημιώσεως γεννάται σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού δικαίου σε περίπτωση αδυναμίας ή παραβάσεως υποχρεώσεων στο πλαίσιο της μεταγενέστερης εκτελέσεως της συμβάσεως. Η θεμελίωση και η διαμόρφωσή της είναι ανεξάρτητη από το κατά πόσον η αρχική αξίωση πληρωμής ήταν χρηματική ή σε είδος.

71. Στο σημείο αυτό καθίσταται κρίσιμη η διάκριση των δύο σταδίων συνάψεως της συμβάσεως που πάντοτε τονίζει η Επιτροπή. Η πάντοτε ενδεχόμενη αξίωση αποζημιώσεως δεν επηρεάζει όμως τη διαμόρφωση των προσφορών των υποψηφίων. Στο μέτρο αυτό η απαίτηση του Πρωτοδικείου για νέα προκήρυξη διαγωνισμού δεν είναι αντιφατική.

72. Όσον αφορά την κατά την άποψη της Επιτροπής συνηγορούσα περαιτέρω υπέρ της αντιφατικότητας προβληματική, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση μιας προκηρύξεως διαγωνισμού για την αποδοχή της δυνατότητας αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα, θα μεταβάλλονταν οι όροι πληρωμής για τους πιστούς στη σύμβαση μειοδότες, επισημαίνεται και πάλι ότι η απόφαση για τη δυνατότητα αντικαταστάσεως είχε ληφθεί ήδη με το σημείωμα προς την AIMA της 6ης Μαρτίου 1996. Παράλληλα έγινε η κατακύρωση στους μειοδότες. Δεν ήταν συνεπώς δυνατόν κατά τον χρόνο αυτό να είχε λάβει χώρα εκπλήρωση της συμβάσεως εκ μέρους τους.

73. Εξάλλου, μόνο μια νέα προκήρυξη διαγωνισμού πληροί τις επιταγές της ασφάλειας δικαίου, όταν μεταβάλλονται, όπως στην προκειμένη περίπτωση, ουσιωδώς οι όροι της προκηρύξεως διαγωνισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθέσεως. Σε αυτό δεν μπορούν να αντιταχθούν ενδεχόμενες αξιώσεις αποζημιώσεως.

74. Η άποψη της Επιτροπής ότι δεν επρόκειτο για ουσιώδη τροποποίηση αντικρούεται από το γεγονός ότι η τροποποίηση αφορούσε τη μορφή της αντιπαροχής για τα παραδοτέα προϊόντα. Επρόκειτο συνεπώς για την ανταλλαγή των κυρίων παροχών της συμβάσεως, οπότε επρόκειτο, άνευ ετέρου, για ουσιώδη τροποποίηση των όρων της προκηρύξεως του διαγωνισμού. Αντίθετα προς την αντικατάσταση μιας σε χρήμα καταβλητέας τιμής με ποσό σε αλλοδαπό νόμισμα, στο οποίο όμως μπορούσε ελεύθερα να γίνει μετατροπή, η αντικατάσταση των μήλων με ροδάκινα αποτελούσε πράγματι διαφορετικό προϊόν. Ένας επιχειρηματίας μπορεί να έχει μεγαλύτερο συμφέρον για τα ροδάκινα απ' ό,τι για τα μήλα, άλλος κανένα. Τα μήλα και τα ροδάκινα δεν είναι, άνευ ετέρου, υποκαταστάσιμα προϊόντα.

75. Ούτε η άποψη της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η πρόβλεψη της δυνατότητας αντικαταστάσεως με άλλα φρούτα στην προκήρυξη του διαγωνισμού θα προσέδιδε σε αυτήν αβεβαιότητα και συνεπώς θα ήταν αντίθετη προς τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της διαφάνειας, ευσταθεί με το περιεχόμενο αυτό. Αντίθετα, ο φόβος ότι η αναθέτουσα αρχή και άλλοι υποψήφιοι θα μπορούσαν να καταστρατηγήσουν τους κανόνες αναθέσεως και να τροποποιήσουν εκ των υστέρων τους όρους της προκηρύξεως του διαγωνισμού θα δημιουργούσε παράγοντα αβεβαιότητας, αντίθετο προς τις επιταγές της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου.

76. Οι προαναφερθείσες πρακτικές δυσκολίες θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν με τη διαμόρφωση της προκηρύξεως του διαγωνισμού σύμφωνα με το σημείωμα προς την AIMA, το οποίο, παράλληλα προς την ανακοίνωση της κατακυρώσεως, περιείχε λεπτομερείς ρυθμίσεις σχετικά με την αντικατάσταση. Αυτό θα μπορούσε να συνδυαστεί με μία ρήτρα περιέχουσα εγκαίρως τη δυνατότητα της προσαρμογής των συντελεστών ισοδυναμίας στις διακυμάνσεις της αγοράς, που στην προκειμένη περίπτωση επιχειρήθηκε μεταγενέστερα.

77. Ορθά συνεπώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή θα έπρεπε είτε να αναφέρει στην προκήρυξη του διαγωνισμού τους ακριβείς όρους για την αντικατάσταση των φρούτων που προβλέπονταν ως πληρωμή και τις σχετικές προμήθειες, είτε, σε περίπτωση τροποποιήσεως των όρων της προκηρύξεως του διαγωνισμού, να προκηρύξει νέον.

78. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως.

προσβαλλόμενη απόφαση ισοδυναμίας, δεν βρίσκει έρεισμα στον νόμο και αντιστρατεύεται την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Η υποχρέωση ακυρώσεως των διατάξεων, που κρίθηκαν με την απόφαση μη νόμιμες, αφορά μόνο ρυθμίσεις που θεσπίστηκαν μετά την ακυρωθείσα πράξη.

3. Επί του λόγου αναιρέσεως που αφορά τη νομικά εσφαλμένη αποδοχή εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας βάσει του άρθρου 233 ΕΚ

81. Σήμερα δεν μπορεί πλέον να γίνει νέος διαγωνισμός, διότι η αποστολή εμπορευμάτων στον Καύκασο έχει περατωθεί.

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

i) Η Επιτροπή

82. Η εκτέλεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου παρουσιάζει δυσχέρειες, διότι το Πρωτοδικείο δεν ανέφερε συγκεκριμένα εκτελεστέα μέτρα ούτε οριοθέτησε την ακύρωση. Λόγω της αναδρομικής ενέργειας της αποφάσεως, θα πρέπει τώρα να ικανοποιηθούν και αξιώσεις των μειοδοτών, όσον αφορά τις προηγούμενες αποφάσεις, αν και η διαδικασία ήταν ιδιαίτερα χρονοβόρα.

79. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσφεύγουσα δεν έχει έννομο συμφέρον να κηρυχθεί άκυρη η προσβαλλόμενη πράξη. Συνέπεια μιας τέτοιας αποφάσεως θα ήταν μόνον η αναβίωση της αρχικής αποφάσεως ισοδυναμίας, που ήταν λιγότερο ευνοϊκή για την προσφεύγουσα. Την απόφαση αυτή δεν την προσέβαλε.

ii) CAS Succhi di Frutta

80. Μια απόφαση περί ακυρώσεως δεν μπορεί να υπερβεί τα όρια της προσβολής της πράξεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Περαιτέρω, υποχρέωση δήθεν της Επιτροπής να ακυρώσει την προηγούμενη, μη

83. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι επίσης απαράδεκτος, διότι έχει ήδη προβληθεί πρωτοδίκως.

84. Η προσφεύγουσα έχει έννομο συμφέρον προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το Δικαστήριο έχει δεχθεί την ύπαρξη τέτοιου συμφέροντος και στην περίπτωση που η προσβαλλόμενη απόφαση έχει ήδη εκτελεστεί, διότι προκαλεί περαιτέρω συνέπειες και μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή λήψεως παράνομων μέτρων στο μέλλον [29]. Έννομο συμφέρον υπάρχει ακόμα και για την ακύρωση αποφάσεως που έχει ήδη καταργηθεί, διότι η ακύρωσή της από το Πρωτοδικείο δεν ισοδυναμεί με την κατάργησή της από την Επιτροπή και ενεργεί αναδρομικά [30].

85. Πέραν αυτού, υφίσταται συμφέρον για τη διαπίστωση της ακυρότητας παρανόμων πράξεων, διότι το όργανο, το οποίο βαρύνει η παράνομη συμπεριφορά, οφείλει, για την εξάλειψη των αποτελεσμάτων της, να λάβει, σύμφωνα με το άρθρο 233 ΕΚ, τα μέτρα που απορρέουν από την απόφαση [31]. Το άρθρο 233 ΕΚ θα καθίστατο κενό περιεχομένου αν απαιτείτο να διατάσσει κάθε φορά το Πρωτοδικείο επακριβώς περιγραφόμενα μέτρα. Αντίθετα, είναι σύμφωνο προς την αρχή της χρηστής διοικήσεως να συνάγονται τα ορθά συμπεράσματα από το διατακτικό και την αιτιολογία σε σχέση με όλες τις αποφάσεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο αυτό. Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνεται με σαφήνεια ότι η εκ των υστέρων παρασχεθείσα δυνατότητα αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα δεν είναι νόμιμη.

β) Εκτίμηση

86. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσφεύγουσα στερείται εννόμου συμφέροντος προς άσκηση προσφυγής, διότι σε περίπτωση ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως θα αναβιώσει η λιγότερο ευνοϊκή για την προσφεύγουσα απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996.

87. Η απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 περιέχει μια σχέση ισοδυναμίας μεταξύ μήλων και ροδάκινων που ανταποκρίνεται στα δεδομένα της αγοράς. Στο μέτρο αυτό, είναι πράγματι ευνοϊκότερη για την προσφεύγουσα απ' ό,τι η απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996, η οποία ευνοούσε τους μειοδότες με τους συντελεστές ισοδυναμίας που καθόριζε, οι οποίοι δεν ήταν σύμφωνοι με τα ισχύοντα στην αγορά.

88. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται έλλειψη εννόμου συμφέροντος μόνον αν είναι κρίσιμη η διαμόρφωση του συντελεστή ισοδυναμίας και ευσταθεί πράγματι η απλή αναβίωση της λιγότερο ευνοϊκής αποφάσεως.

29 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουνίου 1986, 53/85, AKZO Chemie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 1065, σκέψη 21), απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Νοεμβρίου 2000, T-509/93, Glencore Grain κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. II-3697, σκέψη 31).

30 — Απόφαση Exporteurs in Levende Varkens (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 46).

31 — Όπ.π., σκέψη 47.

89. Όπως προεκτέθηκε, θεμέλιο και περιεχόμενο όλων των αποφάσεων ισοδυναμίας είναι η δυνατότητα αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα, η οποία περιελήφθη εκ των υστέρων στο σημείωμα προς την AIMA σχετικά με την εκτέλεση της κατακυρώσεως, δεν περιεχόταν όμως στους όρους προκηρύξεως του διαγωνισμού. Η απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 απάλυνε βέβαια κάπως αυτή την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων και την παράβαση των κανόνων αναθέσεως. Και η ευνοϊκότερη όμως απόφαση περιέχει, με την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, την παράβαση ενός νομικού κανόνα εφαρμοστέου κατά την εκτέλεση της Συνθήκης ΕΚ. Αυτή η παράβαση μπορεί να προβληθεί με την προσφυγή ακυρώσεως, σύμφωνα με το άρθρο 230, δεύτερο και τέταρτο εδάφιο, ΕΚ. Το Δικαστήριο δέχτηκε την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος για την ακύρωση αποφάσεως που έπασχε από τέτοια νομική πλημμέλεια με μοναδικό σκοπό την παρεμπόδιση αντίστοιχων παράνομων μέτρων[32]. Με την έκδοση της ευνοϊκότερης αποφάσεως ισοδυναμίας, που εκδόθηκε μετά την καταγγελία της, η προσφεύγουσα σημείωσε μια μερική μόνον επιτυχία όσον αφορά την άρση της παραβάσεως. Η παρούσα προσφυγή εξυπηρετεί την εξάλειψη των λοιπών στοιχείων της παραβάσεως. Στο μέτρο αυτό, εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη εννόμου προστασίας.

90. Επιπλέον η «αναβίωση» της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996, υπό την έννοια της πραγματικής εκτελέσεως της αποφάσεως, δεν είναι πρακτικά δυνατή, διότι η διαδικασία της προμήθειας χυμών φρούτων στον Καύκασο έχει ήδη περατωθεί. Πραγματοποιήθηκε βάσει της προσβαλλομένης αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, διότι η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της πράξεως αυτής δεν είχε, σύμφωνα με το άρθρο 242, πρώτη περίοδος, ΕΚ, ανασταλτικό αποτέλεσμα και ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε το αίτημα της προσφεύγουσας για αναστολή εκτελέσεως[33]. Κατά συνέπεια, το μόνο ζήτημα που μπορεί πλέον να τεθεί είναι το της αποζημιώσεως.

91. Για την εξέταση ενδεχόμενης αξιώσεως αποζημιώσεως είναι κρίσιμο κατά πόσον μπορεί να επιρριφθεί στην Επιτροπή παράβαση δικαίου που οδήγησε σε ζημία της προσφεύγουσας. Η ακυρωτική απόφαση του Πρωτοδικείου μπορεί να εξυπηρετήσει στη διαπίστωση αυτής της παραβάσεως. Από το διατακτικό της, που κηρύσσει άκυρη την προσβαλλόμενη απόφαση, προκύπτει, σύμφωνα με το άρθρο 231, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 230, δεύτερο και τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, η ύπαρξη παραβάσεως· από την αιτιολογία της αποφάσεως προκύπτει σε τι συνίστατο η παράβαση. Κατά συνέπεια, υφίσταται έννομο συμφέρον προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και λόγω της πιθανής σημασίας σε μεταγενέστερη αγωγή αποζημιώσεως.

32 — Απόφαση του Δικαστηρίου AKZO Chemie κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 29, σκέψη 21), απόφαση του Πρωτοδικείου Glencore Grain κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 29, σκέψη 31).

33 — Διάταξη της 26ης Φεβρουαρίου 1997, T-191/96 R, CAS Succhi di Frutta SpA κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-211).

92. Πέραν αυτού, η Επιτροπή υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 233, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου. Σε αυτά συγκαταλέγεται, κυρίως, η εξάλειψη των αποτελεσμάτων των παρανομιών που διαπιστώνονται με την ακυρωτική απόφαση [34], έτσι ώστε η απόφαση μπορεί να οδηγήσει την Επιτροπή να καταβάλει, από μόνη της, αποζημίωση χωρίς περαιτέρω αγωγή.

4. Επί του λόγου αναιρέσεως που αφορά την εσφαλμένη ερμηνεία των ρυθμίσεων της κοινής οργανώσεως αγοράς για φρούτα και λαχανικά

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

i) Η Επιτροπή

93. Η περαιτέρω προβληματική που θέτει η Επιτροπή για την εκτέλεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου δεν υφίσταται στην πραγματικότητα. Η κήρυξη της ακυρότητας της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 δεν χρειάζεται περαιτέρω εκτέλεση. Δεν υπάρχει λόγος περιορισμού των αποτελεσμάτων της αποφάσεως για το παρελθόν, διότι δεν υπάρχει λόγος περιορισμού πιθανής αξιώσεως αποζημιώσεως.

94. Η προσφεύγουσα έχει επομένως έννομο συμφέρον προς άσκηση της προσφυγής και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως.

95. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός, διότι η πραγματική πλημμέλεια της αποφάσεως του Πρωτοδικείου προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και το Πρωτοδικείο προσέδωσε νομικό χαρακτηρισμό στα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά [35].

96. Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου ότι υπήρχαν διαθέσιμα μήλα στα αποθέματα παρεμβάσεως και για τον λόγο αυτό δεν συνέτρεχε περίπτωση «ανωτέρας βίας» είναι εσφαλμένη. Μεταξύ της ημερομηνίας ενάρξεως της δυνατότητας των μειοδοτών να αποστείλουν εμπορεύματα και της ημερομηνίας της πρώτης αποφάσεως ισοδυναμίας της 14ης Ιουνίου 1996 αποσύρθηκαν από την αγορά μόνο 19 958,648 τόνοι μήλων στο πλαίσιο των μέτρων παρεμβάσεως, ενώ οι μειοδότες είχαν δικαίωμα για παράδοση 39 500 τόνων μήλων συνολικά.

34 — Βλ. απόφαση Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 47).

35 — Απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 49).

97. Το Πρωτοδικείο και η προσφεύγουσα στηρίχθηκαν, όσον αφορά τον εκατέρωθεν υπολογισμό των διαθέσιμων ποσοτήτων μήλων, σε εσφαλμένα χρονικά σημεία, παραβλέποντας τους μηχανισμούς παρεμβάσεως. Στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς για φρούτα και λαχανικά, οι οργανισμοί παρεμβάσεως δεν έχουν –εκτός από περιπτώσεις σοβαρής κρίσεως– τη δυνατότητα ούτε της αγοράς ούτε της αποθηκεύσεως. Τα φρούτα που αποσύρονται από την αγορά πρέπει να καταστραφούν ή να διανεμηθούν δωρεάν σε φιλανθρωπικές οργανώσεις.

98. Το παράρτημα του υπομνήματός της αντικρούσεως στο Πρωτοδικείο διαλαμβάνον ότι υπήρχαν διαθέσιμοι 200 000 τόνοι, αποδείκνυε απλώς το γεγονός ότι κατά τα προηγούμενα έτη υπήρχαν διαθέσιμα μήλα σε επαρκείς ποσότητες. Κατά συνέπεια, ήταν λογικό να γίνει δεκτό ότι κατά τον χρόνο της προκηρύξεως του διαγωνισμού τα μήλα που έπρεπε να αποσυρθούν από την αγορά επαρκούσαν για την πληρωμή των παραδοθέντων χυμών φρούτων.

99. Το Πρωτοδικείο παρέβλεψε αυτά τα νομικά στοιχεία και ερμήνευσε εσφαλμένα τα δεδομένα. Από τα διαθέσιμα έγγραφα προκύπτει σαφώς η ύπαρξη ουσιαστικού σφάλματος. Το Πρωτοδικείο, με τον χαρακτηρισμό του πρώτου χρονικού σημείου της δυνατότητας αποστολής των μήλων που αποσύρθηκαν από την αγορά ως μήλων που υπήρχαν στα αποθέματα παρεμβάσεως, περιέπεσε σε σφάλμα, με αποτέλεσμα να είναι εσφαλμένα τα περαιτέρω συμπεράσματά του.

ii) CAS Succhi di Frutta

100. Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, διότι πρόκειται για αιτίαση που αφορά εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών για την οποία δεν είναι αρμόδιο το Δικαστήριο κατά την αναιρετική διαδικασία [36].

101. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο εκτίμησε ορθά τα έγγραφα που έθεσε στη διάθεσή του η Επιτροπή και ορθά δέχτηκε ότι οι μειοδότες είχαν στη διάθεσή τους επαρκείς ποσότητες μήλων.

β) Εκτίμηση

102. Σύμφωνα με το άρθρο 225, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 51 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Μπορεί επομένως να στηρίζεται μόνο σε λόγους που αφορούν την παρά-

36 — Απόφαση Deree κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 8, σκέψη 21), διάταξη της 27ης Απριλίου 1999, C-436/97 P, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-2387, σκέψη 19).

βαση νομικών κανόνων, αποκλειομένης οποιασδήποτε εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών. Το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για την εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών [37]. Το ζήτημα της διαθεσιμότητας των μήλων αποτελεί εξακρίβωση πραγματικών περιστατικών, για τον έλεγχο της οποίας δεν είναι, συνεπώς, αρμόδιο το Δικαστήριο κατά την αναιρετική διαδικασία.

103. Το Δικαστήριο είναι βέβαια αρμόδιο να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά το νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών που εξακρίβωσε και εκτίμησε το Πρωτοδικείο και τις έννομες συνέπειες που συνήγαγε [38]. Εκφεύγει όμως του ελέγχου του η επανεκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδείξεων που του υποβλήθηκαν [39]. Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να συναγάγει από τα υποβληθέντα σε αυτό έγγραφα διαφορετικά συμπεράσματα, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των μήλων, αμφισβητεί μόνον την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδείξεων. Η εκτίμηση αυτή εκφεύγει, συνεπώς, του ελέγχου του Δικαστηρίου, οπότε ο αντίστοιχος ισχυρισμός είναι απαράδεκτος.

104. Στην υπόθεση Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., το Δικαστήριο πάντως έκρινε ότι «το Πρωτοδικείο είναι συνεπώς το μόνο αρμόδιο για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως που έχει υποβληθεί στην κρίση του» [40]. Αν όμως γινόταν δεκτό ότι οποιαδήποτε εσφαλμένη διαπίστωση πραγματικών περιστατικών, εφόσον προκύπτει μόνον από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, αρκεί για να στοιχειοθετήσει ελεγκτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου σε δεύτερο βαθμό, θα υπήρχε ο κίνδυνος να μετατραπεί το Δικαστήριο, αντίθετα προς τα οριζόμενα στο άρθρο 225, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο ουσίας.

105. Εάν εντούτοις το Δικαστήριο ήθελε θεωρήσει εαυτό αρμόδιο να ελέγξει την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, κρίσιμη δεν είναι, σύμφωνα με τη βασική θεώρηση, η διαφωνία σχετικά με τη διαθεσιμότητα μήλων κατά τον χρόνο εκδόσεως των αποφάσεων ισοδυναμίας. Όπως επανειλημμένα προαναφέρθηκε, η κρίσιμη παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των υποψηφίων συνίστατο στο γεγονός ότι το σημείωμα προς την AIMA της 6ης Μαρτίου 1996 για την εκτέλεση της κατακυρώσεως στους μειοδότες προέβλεπε δυνατότητα αντικαταστάσεως των μήλων με ροδάκινα κατά την πληρωμή των προμηθειών. Κατά τον χρόνο όμως αυτό και η ίδια η Επιτροπή, σύμφωνα με τα στοιχεία της, θεωρούσε ότι με βάση την εμπειρία από τα προηγούμενα έτη θα υπήρχαν επαρκείς ποσότητες διαθέσιμων μήλων. Κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό σημείο δεν υπήρχε, συνεπώς, απρόβλεπτη έλλειψη μήλων.

37 — Αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψη 49), και Deree κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 8, σκέψη 21).

38 — Απόφαση Deree κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 8, σκέψη 21), διάταξη της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, C-19/95 P, San Marco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-4435, σκέψη 39).

39 — Απόφαση Eppe κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 29), διάταξη Deutsche Bahn κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 36, σκέψη 19).

40 — Απόφαση προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 35, σκέψη 49.

106. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως ως απαράδεκτος, σε κάθε δε περίπτωση ως αβάσιμος.

107. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου επί της υποθέσεως Τ-191/96 δεν έχει νομικές πλημμέλειες. Η αίτηση αναιρέσεως πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

VI — Επί των δικαστικών εξόδων

108. Κατά το άρθρο 122, σε συνδυασμό με τα άρθρα 118 και 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

VII — Πρόταση

Βάσει των προαναφερθέντων προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι:

«1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.»